Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Aqüeducte de la Societat General d'Aigües de Barcelona

Dosrius

Ubicació

Comarca:	Maresme
Lloc/Adreça:	Terme municipal de Dosrius
Emplaçament	Curs de les rieres de Dosrius i Rials, al centre i al sud del terme municipal
Alçada:	132m

Coordenades:

Latitud:	41.59284
Longitud:	2.40513
UTM Est (X):	450421
UTM Nord (Y):	4604742

Classificació

Número de fitxa	08075-284
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Obra civil
Estil / època:	Contemporani Popular
Segle	XIX
Any	1868-82
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Accés	Restringit
Ús actual:	Productiu
Titularitat	Privada
Titular:	Societat General d'Aigües de Barcelona, S.A.

Fitxes associades:

Pou de can Tarau
La Mina de les Aigües - Casilla Courtin
Mina de can Martorell
Arcades de la riera de Rials

Safareig i pou de can Terrades del Molí
Ca l'Estapé
La Torre de les Aigües
Pou de can Martorell

Autoria de la fitxa Adriana Geladó Prat
Data de registre de la fitxa: dc., 02/05/2018 - 02:00

Descripció

Conjunt de galeries i barratges o preses subterrànies que transportaven les aigües de Dosrius cap a les poblacions de Mataró i Barcelona. Les galeries d'absorció i conducció d'aigua estan cobertes amb voltes d'arc de mig punt, amb els murs revestits amb peces ceràmiques. Presenten unes obertures laterals per captar l'aigua que es filtra i estan controlades mitjançant pous i casilles, majoritàriament bastits en maons. Aquest sistema està format per tres grans barratges o preses subterrànies: el de Batllori (a la masia de ca l'Estapé), amb 73 contenidors al seu recorregut i l'aigua circulant mitjançant la Galeria Vella, i els de Xullat i Tarau (prop de la masia de can Tarau), amb 17 contenidors a través de la Galeria Nova. Ambdues galeries estan enllaçades a la Casilla Courtin. Des d'aquest punt, continuen com a dues conduccions independents en paral·lel a la riera de Dosrius, travessant el Molí de can Terrades i la masia de can Gemir, fins a la Casa Nova, moment en que s'uneixen en una sola conducció que marxa en direcció Argentona i Mataró. Destaca la casilla de ca l'Estapé, arquitectònicament molt semblant a la Courtin, i els pous dels camps de la masia de can Pinsana i de can Martorell (amb la seva mina), el de can Tarau i, probablement, un dels pous de la masia de can Terrades del Molí.

Història

Fins a mitjans del segle XIX, l'abundància d'aigua a l'aqüífer de Dosrius formava inundacions i aiguamolls en diverses zones del terme. En aquest sentit, l'any 1857 es va formar la companyia Palau, García y Compañía, una societat mataronina que pretenia captar i conduir les aigües de la conca hidrogràfica de Dosrius fins a Mataró. L'any 1862 van obtenir el dret a l'aprofitament de l'aigua del subsòl dosriuenc, per part del Ministeri de Foment. L'any 1867, aquesta societat va vendre els mateixos drets a la Companyia d'Aigües de Barcelona, una societat belga constituïda per conduir l'aigua de Dosrius fins a Barcelona. Els drets de concessió i la titularitat a la Societat General d'Aigües de Barcelona (SGAB), sobre la totalitat de l'aigua de les lleres de Dosrius, Canyamars, el Far i Rials, data del 8 d'abril de 1882 i era per temps il·limitat. Els plànols de les obres de construcció són de l'any 1868 i foren fets per l'enginyer Manuel Valera. Els materials emprats foren maons d'argila, probablement fabricats amb argiles del terme. Les obres finalitzaren l'any 1882. A principis de la dècada dels anys 90 del segle XX, l'aqüífer fou contaminat a conseqüència del llançament de purins prop del barratge Batllori, i també per les aigües residuals que provenien de can Massuet del Far. L'any 1991, la Junta d'Aigües inicià un expedient de caducitat de la concessió que tenia la Societat General d'Aigües de Barcelona, per haver-se complert el termini legal vigent. A principis del segle XXI estava en vies de resolució. Al marge de les galeries i els barratge, les Les principals mines de captació són: Mina Roselló, Mina Juliana de Lentisclà, Mina Larit, Mina Manso Estapé, Mina Mas Pi, Mina Hort d'en Xicoy, Mina Fondo del Xullat, Mina Hort del Xullat, Mina Hort de la Quiteria, Mina Hort del Farré, Mina la Recelosa, Mina Manyans, Mina Hostal de Dos Rius, Mina Creu d'en Martorell.

Bibliografia

ALSINA BOIX, Neus; JUBANY PINÓS, M. Àngels (2018). "El municipi de Dosrius durant el segle XIX. Les transformacions en l'obra pública". XI Trobada d'Entitats de Recerca Local i Comarcal del Maresme: el desenvolupament urbanístic dels pobles del Maresme. Vilassar de Mar: Centre d'Estudis Vilassarencs, p. 114-116. ALSINA, N.; CALONGE, R.; CUSPINERA, L.; JUBANY, M.A.; LACUESTA, R. (2005). Inventari del patrimoni històric, arquitectònic i ambiental de Dosrius. [Barcelona: Diputació de Barcelona, Ajuntament de Dosrius], Núm. Ref.: I.OE.03/080. COMPAÑÍA DE AGUAS DE BARCELONA (1873). Aguas de Dos-Rius. Barcelona: La Compañía, p. 6-9. JO, Josep (1988). "Comunitat d'usuaris de l'aigua". El Comú, núm. 1, p. 9. JUBANY I PINÓS, M. Àngels; ALSINA I BOIX, Neus (1990). "El medi natural: Les Aigües (II)". El Comú, núm. 13, p. 19-23. RAMIS NIETO, Josep. "La ruta de l'aigua: un recorregut per l'aqueducte de Dosrius a Barcelona". A Dosrius. Una visita al passat. 4-15 d'agost de 2017. Bloc. Accés el 27 de setembre de 2017. RAMIS NIETO, Josep. "Palau, García y Compañía. L'aventura empresarial de Melcior de Palau per portar l'aigua de Dosrius a Mataró (1857-1865)". A Dosrius. Una visita al passat. 2-14 de setembre de 2017. Bloc. Accés el 27 de setembre de 2017. RIERA, J.M.; JUBANY, M.A.; ALSINA, N. (2009). Itineraris pel municipi de Dosrius: un tomb pel nucli antic de Dosrius, un passeig per Canyamars, una volta pel Far, l'aigua, el nostre signe d'identitat. Dosrius: Ajuntament de Dosrius, p. 15.